СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до спеціальності»

Ступінь вищої освіти	*Бакалавр*
Освітньо-професійна програма	*«Психологія»*
Факультет	*Педагогічний*
Кафедра	*Психології*
Семестр	*І*
Кількість кредитів	*4*
Мова викладання	*українська*

Викладач	*к.психол.н., доц. Яцюрик Алла Олександрівна*
Контактна інформація	*alla.yatcyurik@icloud.com*

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Вивчення даного курсу дозволить сформувати у студентів загальне уявлення про професію психолога та створить передумови для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у освітньо-професійну програму, а також забезпечить мотивацію до формування та розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків.
Мета та цілі	Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти цілісного уявлення про психологію як науку та сферу професійної діяльності, її теоретико-методологічні засади, історію становлення, сучасні напрями розвитку, професійні функції, компетентності та етичні принципи діяльності психолога; сприяння усвідомленому професійному самовизначенню, становленню професійної ідентичності, розвитку професійного мислення, рефлексивних здібностей, мотивації до самопізнання, особистісного вдосконалення та безперервного професійного розвитку в умовах сучасних суспільних трансформацій. Вивчення даного курсу дозволить сформувати у студентів загальне уявлення про професію психолога та створить передумови для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у освітньо-професійну програму, а також забезпечить мотивацію до формування та розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків.
Результати навчання	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. Пропонувати власні способи вирішення психологічних

Soft skills: соціально-	задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Історія психології», «Вікова психологія».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	Кількість балів
Тема 1. Психологія як наука та сфера професійної діяльності.	Поняття психології, її предмет, об'єкт, завдання та функції. Місце психології в системі сучасних наук про людину. Взаємозв'язок психології з філософією, педагогікою, медициною, соціологією та нейронауками. Наукова, прикладна, практична та повсякденна психологія: спільні й відмінні характеристики. Основні категорії психологічної науки. Значення психологічних знань для розуміння поведінки, діяльності та розвитку особистості. Роль психології у вирішенні актуальних проблем сучасного суспільства.	Опитування Практичне завдання	4
Тема 2. Історія становлення та сучасні напрями розвитку психологічної науки.	Основні етапи становлення психології як самостійної науки. Філософські передумови розвитку психологічних знань. Формування експериментальної психології. Провідні психологічні школи та напрями: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична, когнітивна та діяльнісна психологія. Розвиток української психологічної науки. Сучасні міждисциплінарні дослідження психіки та поведінки людини. Доказовий підхід у психології. Перспективи розвитку психологічної науки в Україні та світі.		4
Тема 3. Професія психолога в сучасному суспільстві: професійна ідентичність та компетентності	Соціальна значущість професії психолога. Професійна діяльність психолога: зміст, мета, завдання та суспільне призначення. Поняття професійної ідентичності психолога та особливості її формування. Професійна компетентність і її основні складові. Професійно важливі особистісні якості психолога. Професійні ролі, функції та відповідальність фахівця. Особливості професійного самовизначення майбутнього психолога. Мотивація вибору професії та формування професійних цінностей.	Опитування ,практичні завдання	4
Тема 4. Основні галузі психології та сфери професійної діяльності психолога.	Система психологічних наук та її структура. Загальна, вікова, педагогічна, соціальна, клінічна, організаційна, юридична, військова та інші галузі психології. Особливості діяльності психолога в закладах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, бізнес-організаціях та громадських установах. Психологічна служба в системі освіти України. Психологічний супровід різних категорій населення. Міждисциплінарна взаємодія психолога з іншими	Опитування ,практичні завдання	4

	фахівцями. Сучасні напрями професійної спеціалізації психологів.		
Тема 5. Система психологічної освіти в Україні та професійний розвиток психолога.	Особливості підготовки фахівців із психології в закладах вищої освіти України. Рівні вищої освіти та структура освітньо-професійної програми «Психологія». Компетентнісний підхід до професійної підготовки психологів. Академічна доброчесність як основа професійного становлення. Організація навчальної, науково-дослідницької та практичної діяльності здобувачів освіти. Самоосвіта, професійне навчання та безперервний розвиток психолога. Роль професійних асоціацій, супервізії, інтервізії та наставництва у професійному становленні.	Опитування ,практичні завдання	4
Тема 6. Професійна етика психолога та нормативно-правові засади психологічної діяльності.	Поняття професійної етики та її значення в діяльності психолога. Основні етичні принципи психологічної практики. Етичний кодекс психолога. Конфіденційність, професійна таємниця, інформована згода та захист персональних даних. Професійні межі та відповідальність психолога. Повага до прав, гідності й автономії особистості. Міжнародні та національні документи у сфері захисту прав людини. Етичні дилеми в діяльності психолога та підходи до їх розв'язання.	Опитування ,практичні завдання	6
Тема 7. Основні види та форми професійної діяльності практичного психолога.	Загальна характеристика практичної психології. Основні напрями професійної діяльності психолога. Психологічна діагностика: мета, завдання та особливості застосування. Психологічне консультування як форма професійної допомоги. Психологічна профілактика, просвіта та психокорекційна діяльність. Загальне уявлення про психотерапію та межі професійної компетентності психолога. Індивідуальні та групові форми психологічної	Опитування ,практичні завдання	6
Тема 8. Професійне спілкування психолога та основи психологічної взаємодії.	Професійна комунікація як основний інструмент діяльності психолога. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Емпатія, активне слухання, безоцінне ставлення та психологічна підтримка. Особливості встановлення професійного контакту з клієнтом. Психологічна довіра та формування робочого альянсу. Комунікативні бар'єри та способи їх подолання. Професійні межі у взаємодії психолога з клієнтом. Рефлексія власного комунікативного стилю.	Опитування ,практичні завдання	6
Тема 9. Психологічна допомога в умовах війни, кризових ситуацій та суспільних трансформацій.	Психологічні наслідки кризових і травматичних подій. Вплив війни на психологічне здоров'я особистості та суспільства. Стрес, гострі стресові реакції, психологічна травма та адаптаційні труднощі. Загальні принципи психологічної підтримки людей, які пережили кризові події. Поняття першої психологічної допомоги. Особливості психологічного супроводу військовослужбовців, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, дітей та сімей.	Опитування ,практичні завдання	6

Тема 10. Цифрова психологія, штучний інтелект та інноваційні технології у професійній діяльності психолога.	Цифровізація психологічної науки та практики. Особливості психологічної взаємодії в онлайн-середовищі. Дистанційне психологічне консультування: можливості, обмеження та етичні вимоги. Цифрові інструменти психологічної просвіти, досліджень і професійного навчання. Штучний інтелект у психологічній діяльності: потенціал, ризики та обмеження. Конфіденційність і захист персональних даних у цифровому середовищі. Критичне оцінювання психологічної інформації в соціальних мережах. Цифрова компетентність сучасного психолога.	Опитування ,практичні завдання	6
Тема 11. Особистість психолога: професійно важливі якості, саморефлексія та психологічна стійкість.	Особистість психолога як чинник ефективності професійної діяльності. Професійно значущі якості та особистісні ресурси фахівця. Самопізнання, самооцінка та професійна рефлексія. Емоційний інтелект і саморегуляція в діяльності психолога. Психологічна стійкість і резильєнтність фахівця. Професійний стрес, емоційне виснаження та синдром професійного вигорання.	Опитування ,практичні завдання	6
Тема 12. Професійне становлення психолога: кар'єрні перспективи, професійні ризики та безперервний розвиток.	Професійне становлення психолога як тривалий процес особистісного та фахового розвитку. Основні етапи професіоналізації. Професійні інтереси, цінності та кар'єрні орієнтації майбутнього психолога. Можливості професійної реалізації в Україні та міжнародному професійному середовищі. Професійні ризики, труднощі адаптації та особистісні виклики. Професійна деформація та шляхи її профілактики.	Опитування ,практичні завдання	4

Основна

1. Варій М. Й. Психологія особистості. Львівська політехніка, 2016.608 с.
2. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: вступ до спеціальності : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 256 с.
3. Іванова О. В. Психологія. Вступ до спеціальності. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 184 с.
4. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 372 с.
5. Організація діяльності психологічної служби: навч-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; упоряд. О. А. Дудник. – Умань : Візаві, 2023. – 267 с.
6. Основи практичної психології / В. Г. Панок, Н. В. Чепелєва, Т. М. Титаренко та ін. Київ : Либідь, 2006. 536 с.
7. Психологія: вступ до спеціальності : навчальний посібник / Пєтухова І. О., Заушнікова М. Ю., Нежинська О. О., Костевська Н. В. ; Державний податковий університет. - Ірпінь, 2024. - 190 с. ISBN 978-966-337-748-3
8. Психологія: вступ до фаху; навчальний посібник для здобувачів закладів вищої освіти. Укл.: К.А. Андросович, А.А. Засєкін. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2024.
9. Савчин М. Загальна психологія : Академія, 2025. 352с.
10. Яценко Т.С. Методологія професійної підготовки практичного психолога / Т.С. Яценко, О.В. Глузман, О.М. Усатенко. - Дніпропетровськ. «Інновація», 2014. - 192 . URL: https://surl.li/wsvloq
11. Code of Professional Ethics 2024 / Netherlands Institute of Psychologists. URL: https://nip.nl/wp-content/uploads/pdfs/NIP_beroepscode_2024_ENG_def.pdf

Додаткова

1. Засєкіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. для студентів ВНЗ. 2-е вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 216 с

2. Лунченко Н.В., Мельник А.А., Панок В.Г., Ткачук І.І. Діяльність психологічної служби у системі освіти з надання допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (за результатами моніторингу): довідник. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 105 с.

3. Молодушкіна І. В. На допомогу практичному психологу ЗДО. Вид-во: Основа. 2020. 208 с.

4. Мясоїд П. Курс загальної психології. Київ : Алерта, 2021. 496 с

5. Нежинська О.О., Хілько С.О. Психологічні ресурси майбутніх фахівців як основа розвитку конкурентоздатної особистості. Габітус. 2025. Вип. 71. С. 195-200. DOI https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.71.35

6. Панок В. Г. Концепція реформування психологічної служби у системі освіти України на період до 2030 року. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2023. № 5(2), 1-10. Ресурси відкритого доступу з фонду бібліотеки КПІ: https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/download/392/456

7. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/705662/1/ps_sluzzba.pdf

Нормативно-правові документи

1.Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

2.Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

3.Про систему охорони психічного здоров'я в Україні : Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20. Закон введено в дію 7 лютого 2026 року, тому його особливо важливо включити до нової програми.

4.Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України : наказ МОН України від 22.05.2018 № 509. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18. Документ має редакцію від 10.03.2026.

5.Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ МОН України від 24.04.2019 № 565. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-053-psihologiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti.
Стандарт зазначений в офіційному реєстрі МОН; відповідність новому переліку спеціальностей слід звірити з ОП 2026 року.

6. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти». URL:https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/rizne/2020/12/Standart_Praktychnyy_psykholoh.pdf

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти має відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримування правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-6)	26
Змістовий модуль 1 (теми 7-12)	34
Підсумковий контроль (теми 1-4)- залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни